

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 7/2019

ICT-muuntokoulutusta verkossa

Viinikka Sinikka

22.2.2019 ::

ICT-muuntokoulutuksen tavoitteena oli kouluttaa 30 uutta ICT-tradenomia. Heille räätälöitiin oma opetussuunnitelma. Suuri osa opiskelijoista oli työssäkäyviä perheellisiä aikuisia. Opiskelu tapahtui verkossa iltaisin. Valmistuivatko opiskelijat? Työllistyivätkö he? Onnistuiko hanke?

Muuntokoulutus-hanke

Oulun ammattikorkeakoulun Digitaaliset palvelut -hanke sai vuonna 2015 opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksen ICT-muuntokoulutuksen järjestämiseen. Hankkeen kohderyhmänä oli Oulun seudun työttömät tai työttömyysuhan alla olevat ICT-alan osaajat, joilla korkeakoulututkinnon suorittaminen oli jäänyt kesken. Koulutus järjestettiin monimuoto-opetuksena (kuva 1) yhdessä Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa. Tavoitteena oli saada 30 uutta ICT-tradenomia vuoden 2018 loppuun mennessä.

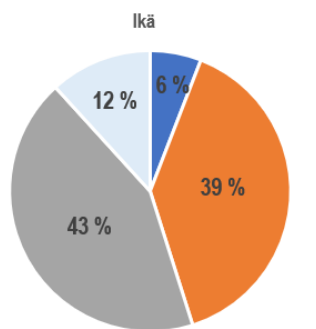

KUVA 1. Opiskelua verkossa (kuvaaja: Sinikka Viinikka)

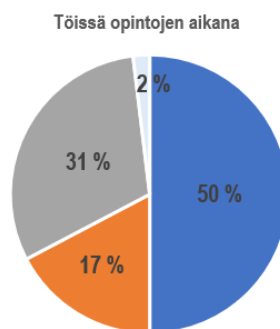
Tämä artikkeli perustuu marraskuussa 2018 suoritettuun kyselyyn, jonka kohderyhmä oli muuntokoulutuksesta valmistuneet tai vielä läsnä olevat opiskelijat. Kysely lähetettiin 37 opiskelijalle, joista 23 vastasi siihen. Opintojen alussa tehtyyn lähtötilannekyselyyn vastasi 51 opiskelijaa. Hankkeen onnistumista tutkittiin myös kahdessa opinnäytetyössä. Toinen niistä käsitteli opiskelijoiden kokemuksia verkko-opinnoista ja toisessa etsittiin keskeyttämisen syitä.

Opiskelijat

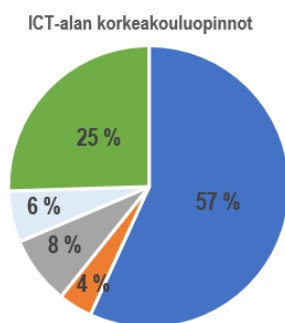
Muuntokoulutukseen oli yhteensä 104 hakijaa, joista 73 täytti ammattikorkeakoulun hakukelpoisuusvaatimukset. Opiskelupaikan otti vastaa 57 opiskelijaa. Suurin osa opiskelijoista oli Oulusta tai sen lähiympäristöstä. Yksittäisiä opiskelijoita oli ympäri Suomen. Kaukaisin asui Berliinissä. Opiskelijat olivat pääasiassa 30–50-vuotiaita. Melkein puolet heistä oli ICT-alan töissä. Vajaa 30 prosenttia ei ollut töissä ollenkaan. Neljännes opiskeli TE-toimiston tuella. Noin 60 prosentilla oli aikaisempi ICT-alan tutkinto. Osa oli ollut ICT-alan työtehtävissä yli 15 vuotta. (Kuviot 1–6.)

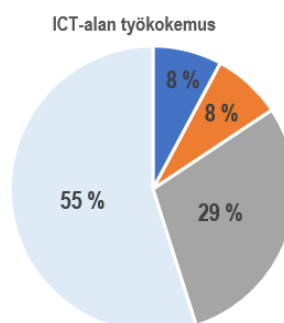
■ Alle 30 ■ 30-39 ■ 40-49 ■ 50 tai yli

■ ICT-alalla ■ Muissa töissä ■ En ole töissä ■ Opintovapaalla

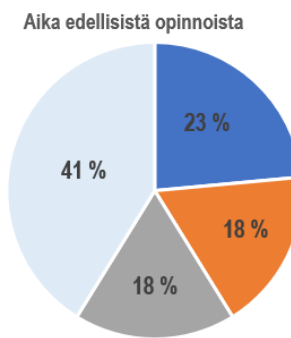
■ Alle 20 op ■ 30-59 op ■ 60-89 op ■ 90-120 op ■ Yli 120 op

■ Alle 3 vuotta ■ 3-5 vuotta ■ 6-10 vuotta ■ Yli 10 vuotta

■ 30-39 op ■ 40-49 op ■ 50-59 op
■ 60-69 op ■ 70-79 op ■ Yli 80 op

■ Alle 3 vuotta ■ 3-5 vuotta ■ 6-10 vuotta ■ Yli 10 vuotta

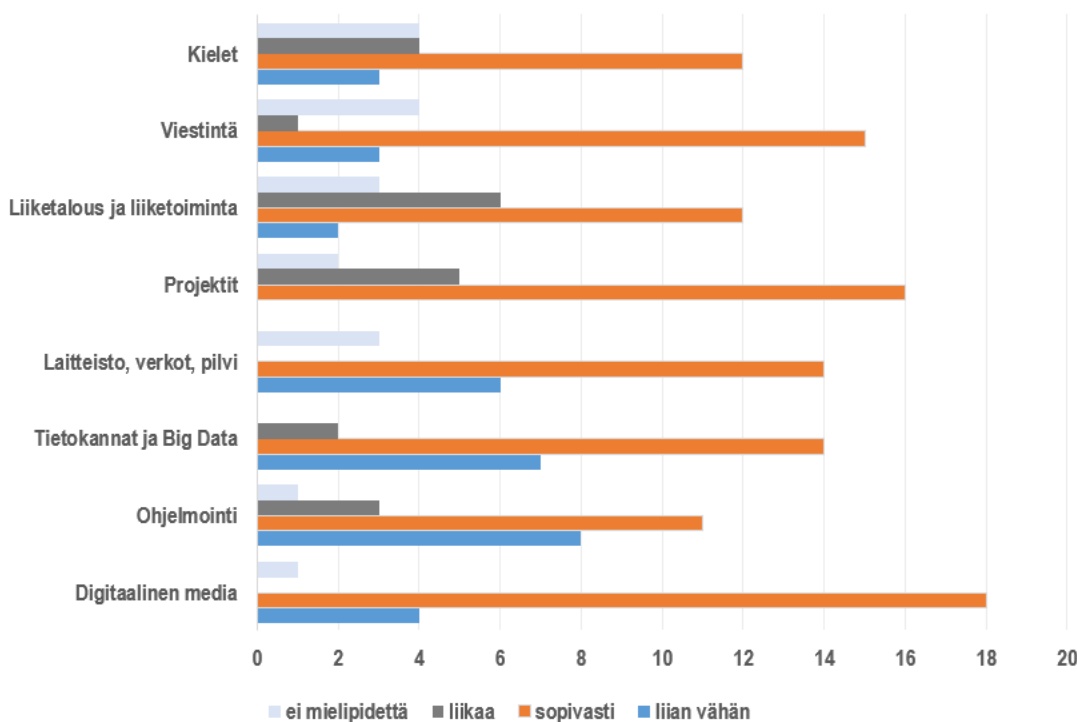
Opetussuunnitelma

Tradenomitutkinnon laajuus on 210 opintopistettä ja tutkinnon suoritus aika on 3,5 vuotta. Muuntokoulutukseen osallistuvilta edellytettiin aikaisempaa osaamista. Koulutuksen pituus oli kaksi vuotta. Digitaalisten palveluiden opetussuunnitelmasta tuli erittäin tiivis. Kajaanin ammattikorkeakoulu vastasi 20 opintopisteen opetuksesta, muutoin opetusvastuu oli Oulun ammattikorkeakoululla.

Opiskelijoilta kysyttiin mielipidettä opetussuunnitelman eri aihealueiden painotuksista. Sisältöjen painotukseen oltiin tyytyväisiä. Kolmannes vastaajista olisi toivonut enemmän opetusta tietokannoista ja Big Datasta sekä lisää ohjelmointia. Viidennes olisi halunnut vähemmän liiketalouden ja liiketoiminnan opetusta. Myös projekteja olisi haluttu vähemmän. (Kuvio 7.)

» Big Dataa oli riittävästi. Tietokantoihin saisi käyttää enemmän aikaa, niiden osaamisesta on hyötyä töitä etsiessä.

» Projekteja ei mielestäni tarvitse kuin 1–2. Niitä ehti tehdä sitten töissäkin ja mielestäni niistä ei opi niin hyvin.

KUVIO 7. Mielipiteet opetussuunnitelman aihealueiden painotuksista

Ammattiaineita olisi haluttu lisää. Ohjelmointi on perinteisesti aihe, joka jakaa mielipiteitä. Se oli aihealue, joka sai eniten vastauksia kohtaan "opetusta oli liian vähän". Toisaalta keskeyttäneille tehdystä kyselystä nousi esiin mielipide, että ohjelmointia oli liikaa.

Opintojen toteutus

Opinnot toteutettiin monimuoto-opintoina. Jokaisen lukukauden alussa oli 1–2 lähipäivää Oulussa. Verkko-opetus toteutettiin maanantaista keskiviikkoon kello 17.30–20.45. Tällä haluttiin mahdollistaa työssäkäyvien osallistuminen koulutukseen.

Oppimisalustana käytettiin Moodlea. Verkko-opetus toteutettiin pääosin Adobe Connect (AC) -videoneuvottelujärjestelmällä. Verkkoluennot nauhoitettiin ja niiden kuunteleminen oli mahdollista myöhemminkin. Opetuksessa käytettiin myös käänteistä opetusta, jolloin opiskelijoiden tuli kuunnella nauhoitetut tietoisikat etukäteen. Tunnit käytettiin ohjaukseen ja ryhätöihin.

Opiskelijat olivat tyytyväisiä verkko-opetuksen ajoittumiseen ilta-aikaan ja oppituntien määrään. Myös lähituntien määrää pidettiin sopivana. Joka kuudes vastaajista olisi toivonut lähiopetusta lauantaisin kerran kuussa.

» Luennot olivat tiiviitä paketteja, joissa edettiin nopeasti. Toimi kuitenkin yllättävän hyvin, vaikka oli joskus teknisiä ongelmia. Tunteja oli sopiva määrä.

» Luennoissa on onneksi myös jouston varaa nauhoitusten ansiosta, ei estä harrastamista.

» Oppitunnit iltaisin: Kokopäivätyössä hyvä niin oppitunneille pääsi osallistumaan.

» Opintojen alussa 1–2 lähipäivää. Sen lisäksi voisi tarjota vapaaehtoisen 'kerhoillan' esim. joka toinen viikko, se olisi vapaaehtoinen, mutta saattaisi helpottaa esimerkiksi ryhmätöiden tekoa. Opettajan läsnäolo ei pakollinen, mutta saattaisi olla kuitenkin hyödyllinen.

Opiskelu ryhmissä tukee yhteisöllistä oppimista [\[1\]](#). Opintoihin kuului sekä yksin että ryhmässä tehtäviä oppimistehtäviä ja harjoitustöitä. Ryhmätöitä koettiin toisaalta antoisaksi tavaksi oppia uusia asioita, mutta niissä oli omat haasteensa. Yhteisen ajan löytäminen ei ollut aina helppoa. Myös ryhmän opiskelijoiden eritasoiset tavoitteet opintojen suhteen aiheuttivat kitkaa ryhätöihin.

» Työssäkävynä ei välttämättä ole helppoa sovittaa yhteistä aikaa muiden opiskelijoiden kanssa.

» Sen lisäksi että suuri osa ryhmäläisistä käy töissä, he kускаavat myös lapsiaan harrastuksiin ja yhteistä aikaa ryhmätöiden tekoon ja suunnitteluun on todella vaikea löytää.

» Kaikki ryhmätööt jäivät vajaiksi eikä niitä ehditty hioa ennen esitystä niin hyväksi kuin olisin toivonut. Ryhmiini valikoitui aina vähintään yksi henkilö josta ei koko ryhmätöiden aikana kuulunut mitään lukuisista yhteyden ostoista huolimatta.

Henkilökohtainen opintopolku ja ohjaus

Opiskelijoilla oli näkemystä, millaista osaamista he tarvitsivat työssään tai millaisiin työtehtäviin he halusivat suunnata. Heille tehtiin henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat (HOPS). Se on opiskelijan oma suunnitelma tutkinnon suorittamisesta ^[2]. Osa halusi painottaa ohjelmoinnin osuutta ja osa digitalista mediaa. Muutama opiskelija otti laajan paketin liiketalouden opintoja.

» HOPSit toimi mielestäni todella hyvin, kurssi tarjonta oli laajaa ja alkavista kursseista tai tapahtumista jaettiin tietoa erinomaisesti, myös meidän koulutuksen ulkopuolelta.

» En oikeastaan tarvinnut sen ihmeemmin HOPSia (etenin lukujärjestyksen mukaan).

Opinnollistamisella tarkoitetaan opintojen aikaisen työssäkäynnin tuottaman osaamisen tunnistamista, arvioimista ja tunnustamista opintopisteinä ^[3]. Tällöin oppiminen sulautuu osaksi ammatillista kehittymistä omassa työyhteisössä ^[4]. Kaksi viidestä työssä käyneestä kertoi saaneensa opintopisteitä omasta työstään.

» Ammattiharjoittelu, ICT-itseopiskelu.

» Projekteja ja muita vastuualueelleni kuulumattomista tehtävistä olen saanut opintopisteitä. Osittain sen myötä saanut uusia osavastuita.

» Työharjoittelut sain työpaikaltani, sekä myös lopputyön sain tehtyä työnantajalleni.

Opiskelijoilla oli tuutoropettaja sekä mahdollisuus käyttää opinto-ohjaajan palveluita. Tuutoropettaja on valmentaja ja keskustelukumppani ^[5]. Henkilökohtaisia tuutoritapaamisia oli noin kaksi lukuvuodessa ja aina tarpeen mukaan. Vertaistuki tuli saman Study Groupin opiskelijoilta. Study Group -toiminta on yhteistoiminnallista opiskelua ja oppimista, joka tukee kontaktiopetusta- ja ohjausta sekä itsenäistä opiskelua ^[6]. Opiskelijat olivat tyytyväisiä ohjaukseen ja siihen, että heidän yksilöllisyytensä huomioitiin.

» Opintojen ohjaus toimi tuutoropettajan kautta. Tuutoropettaja osasi hommansa ja käytti todella näppäriä ja hänen ja opiskelijan työtä helpottavia keinoja, kuten hopsin täyttö/päivittäminen tuutoralustalle.

» Tuutor-opettaja, joka piti hyvin ajantasalla kaikesta opintoihin liittyvästä ja auttoi aina, kun apuun oli tarvetta.

» Tuutor opettaja... Kannustava ja loi aina uutta motivaatiota ja puhtia tuutoritapaamisissa. Itse olin heittänyt kirveen kaivoon jo monta kertaa, kun tuutoropettaja sai jo tapaamisten alussa vakuutettua, että tilanne ei todellakaan ole niin huono kuin itse kuvittelen.

Työelämä ja työllistyminen

Tavoitteena oli saada opiskelijoille kontakteja työelämään ja heidän työllistymisensä ICT-alalle. Työelämäyhteistyö antaa mahdollisuuden tutustua työnantajiin ja suunnata teoriaopintoja vastaamaan tulevaisuuden tarpeita ^[7]. Kontakteja tarjoutui työelämästä tulleiden toimeksiantojen ja koulun työelämätapauksien kautta. Harjoittelu ja opinnäytetyö ovat väyliä ICT-alan töihin. Alalla työskenteleville ne luovat mahdollisuuden saada uusia, haastavampia työtehtäviä tai siirtyä kokonaan uusiin tehtäviin.

Neljännes opiskelijoista koki koulun tarjoamat työelämäkontaktit tyydyttävänä. Noin 60 prosenttia koki opintojen vaikutuksen omaan työuraansa hyvänä.

» Luennoilla joskus työelämän ammattilaisia, mutta en saanut oikein parempaa kontaktia.

» Koulu tarjoaa mahdollisuuksia kontakteihin erinomaisesti, mutta oma-aloitteisuuteni kontakteihin yhteyden otossa on tyydyttävä.

» Jatkoin ylemmälle tasolle opiskelussa, joten oli positiivista vaikutusta.

» Toivon ja uskon työllistyväni tämän koulutuksen ansiosta itseä kiinnostavaan ammattiin.

Puolet opiskelijoista ilmoitti olevansa edelleen samassa työpaikassa kuin opintojen alussa. Joka viides oli vaihtanut työpaikkaa tai saanut työpaikan. Saman verran ilmoittaa, ettei ole saanut työtä tai ei ole hakenut sitä.

» Olen työllistynyt opintojen valmistuttua.

» Olen työllistynyt opintojeni aikana.

» Opiskelen yliopistossa maisterilinjalla.

Päästiinkö hankkeessa tavoitteeseen?

Hankkeen tavoitteena oli kouluttaa 30 uutta ICT-tradenomia. Hankkeen loppuessa vain 16 opiskelijaa on valmistunut ja 22 jatkaa opintoja. Suuri osa jatkavista on harjoittelemassa tai tekee opinnäytetyötä ja uskoo valmistuvansa vuoden 2019 aikana. Hankkeen aikana valmistuneiden määrä ei vastaa tavoitetta.

Tavoitteena oli tarjota digitaalisiin palveluihin liittyvää osaamista. Opiskelijat kokivat opetussuunnitelman vastanneen hyvin näitä vaatimuksia.

Kohderyhmänä oli erityisesti Oulun seudun työttömät tai työttömyysuhan alla olevat ICT-alan henkilöt. Monimuotokoulutus antoi hyvät mahdollisuudet opiskeluun työn ohessa. Alueellisesti opiskelijat olivat aiottua laajemmalla alueella.

Kohderyhmänä olivat työttömät ja työttömyysuhan alla olevat. ICT-alan töissä olleet olivat saaneet pitää työpaikkansa. Osa opiskelijoista oli työllistynyt tai saanut työpaikan opintojen ansiosta.

Vaikka 19 opiskelijaa keskeytti opinnot, kokonaisuutena hankkeen voidaan katsoa onnistuneen. Meillä on vielä mahdollisuus päästä 30 valmistujaa normaalin opiskeluoikeuden puitteissa.

Lähteet

1. [△Vanhanen-Nuutinen, L., Laitinen-Väänänen, S. & Väänänen, I. 2012. Työelämä haastaa ammattikorkeakoulupedagogiikan. Teoksessa H. Kotila & K. Mäki \(toim.\) Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2. Edita. Helsinki.](#)
2. [△Oulun ammattikorkeakoulu. 2018. Opintojen suunnittelu. Hakupäivä 10.12.2018. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opiskelu-oamkissa/opintojen-suunnittelu>](#)
3. [△Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. 2013. Duunista opintopisteiksi. Opas työn opinnollistamisesta. OSATAAN! -hanke. Hakupäivä 17.12.2018. \[http://blogit.haaga-helia.fi/osataan/files/2013/09/Osataan_verkkoon1.pdf\]\(http://blogit.haaga-helia.fi/osataan/files/2013/09/Osataan_verkkoon1.pdf\)](#)
4. [△Malkavaara, H-L. & Sunimento, M. 2017. Opinnollistamiskokemuksia Master-ohjelmasta – Case Haaga-Helia. Teoksessa K. Mäki, A. Moisio & P. Aura \(toim.\) Kolme kulmaa opinnollistamiseen. Opas opinnollistamisen ratkaisusta, työkaluista ja vinkeistä. Verkkovirta-hanke. Hakupäivä 17.12.2018. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/144524...>](#)
5. [△Oulun ammattikorkeakoulu. 2016. Opas opettajatuutoreille. Lukuvuosi 2016–2017. Julkaisematon lähde.](#)
6. [△Laajala, T. & Guttorm, T. 2013. Study Group -opas opiskelijoille. Opiskelijan oppimisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen Oamkissa -hanke. Hakupäivä 10.12.2018. \[http://www.oamk.fi/amok/emateriaalit/index.php/download_file/view/65/160/\]\(http://www.oamk.fi/amok/emateriaalit/index.php/download_file/view/65/160/\)](#)
7. [△Ahlavuo, M., Lindholm, M., Hyyppä, H. & Jaalama, K. 2018. Työhön kiinnittyminen rakennus- ja kiinteistöalojen opinnoissa. AMK-lehti/UAS Journal 2. Hakupäivä 19.12.2018. <https://uasjournal.fi/tag/tyoelamayhteisty/>](#)

Metatiedot

Nimeke: ICT-muutokoulutusta verkossa

Tekijä: Viinikka Sinikka

Aihe, asiasanat: aikuisopiskelijat, ammattikorkeakoulut, etäopiskelu, monimuoto-opetus, monimuoto-opiskelu, muutokoulutus, verkko-opiskelu

Tiivistelmä: Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa Oulun ammattikorkeakoulun ja Kajaanin ammattikorkeakoulun yhteisessä ICT-muutokoulutushankkeessa oli tarkoituksen kouluttaa 30 uutta ICT-tradenomia. Kohderyhmänä oli henkilöt, joilla ICT-alan korkeakoulututkinto oli jäänyt kesken tai jotka olivat pitkään työskennelleet alalla ilman tutkintoa. Opinnot aloitti 57 opiskelijaa. Hankkeen päättyessä 16 on valmistunut ja loput 22 jatkavat vielä opintoja. Heille tehtiin kysely, jossa tutkittiin opiskelijoiden mielipiteitä opinnoista sekä opintojen vaikutusta työtilanteeseen. Kysely lähetettiin 37 opiskelijalle, siihen saatiin 23 vastausta. Artikkelissa kuvataan hankkeen onnistumista opiskelijakyselyn perusteella. Opiskelijat olivat tyytyväisiä opetussuunnitelmaan ja opetuksen toteutukseen. He kokivat saaneensa hyvin ohjausta ja heidän yksilölliset toiveensa tutkinnon sisällöstä oli huomioitu. Yli puolet koki opintojen vaikutuksen omaan työuraansa hyvänä. Vaikka opiskelijoista 20 keskeytti opinnot ja määräajassa valmistui vain murto-osa, hanketta voidaan pitää onnistuneena.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2019-02-22

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201901313778>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Viinikka, S. 2019. ICT-muuntokoulutusta verkossa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 7. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201901313778>.